

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA BẢO TÀNG

LÊ THỊ HỒNG PHƯƠNG

TÌM HIỂU HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC TRUYỀN THÔNG
CỦA BẢO TÀNG QUÂN KHU 2

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH BẢO TÀNG

Người hướng dẫn: Ths. Trần Đức Nguyên

HÀ NỘI - 2009

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	7
2. Mục đích nghiên cứu	8
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	9
4. Phương pháp nghiên cứu	9
5. Bố cục của khoá luận	9
CHƯƠNG 1: BẢO TÀNG QUÂN KHU 2 VÀ TRUYỀN THỐNG LỊCH SỬ CỦA LỰC LƯỢNG VŨ TRANG QUÂN KHU 2	10
1.1. Khái quát về Bảo tàng Quân khu 2.	10
<i>1.1.1. Sự hình thành và phát triển của Bảo tàng Quân khu 2.</i>	10
<i>1.1.2. Đặc trưng và chức năng của Bảo tàng quân khu 2</i>	11
<i>1.1.3. Cơ cấu tổ chức</i>	13
1.2. Vài nét về truyền thống lịch sử của Lực lượng vũ trang Quân khu 2	14
<i>1.2.1. Lực lượng vũ trang Quân khu 2 trong kháng chiến chống thực dân Pháp (1945- 1954).</i>	14
<i>1.2.2. Lực lượng vũ trang Quân khu 2 trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước (1954 - 1975).</i>	16
<i>1.2.3. Lực lượng vũ trang Quân khu 2 trong thời kỳ xây dựng và bảo vệ tổ quốc Việt Nam XHCN .</i>	18
1.3. Tầm quan trọng của Công tác giáo dục ở Bảo tàng Quân khu 2	20
<i>1.3.1. Vai trò của Công tác giáo dục trong hoạt động bảo tàng</i>	20
<i>1.3.2. Tầm quan trọng của Công tác giáo dục ở Bảo tàng Quân khu 2</i>	25

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC TRUYỀN

THỐNG CỦA BẢO TÀNG QUÂN KHU 2..... 27

2.1. Khái quát nội dung trưng bày của Bảo tàng Quân khu 2 27

2.2. Đối tượng tham gia hoạt động giáo dục của Bảo tàng Quân khu 2 39

2.3. Các hình thức giáo dục của Bảo tàng Quân khu 2 40

2.3.1. Công tác hướng dẫn khách tham quan tại bảo tàng..... 40

2.3.1.1. Vai trò của công tác hướng dẫn tham quan trong hoạt động giáo dục truyền thống của Bảo tàng Quân khu 2..... 40

2.3.1.2. Các hình thức tham quan tại Bảo tàng Quân khu 2..... 45

2.3.2. Các hình thức giáo dục khác của Bảo tàng Quân khu 2. 52

2.3.2.1. Tổ chức trưng bày lưu động. 53

2.3.2.2. Tổ chức các buổi nói chuyện truyền thống tại bảo tàng..... 56

2.3.2.3. Phối hợp với trường học tổ chức các buổi học ngoại khoá cho học sinh-sinh viên..... 57

2.3.2.4. Phối hợp, giúp đỡ các đơn vị xây dựng nhà truyền thống. 59

2.3.2.5. Hoạt động xuất bản và tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng. 60

2.3.2.6. Tổ chức thi tìm hiểu lịch sử truyền thống..... 61

2.4. Hiệu quả giáo dục truyền thống của Bảo tàng Quân khu 2 63

2.4.1. Nghiên cứu sở ghi cảm tưởng 63

2.4.2. Trưng cầu ý kiến khách tham quan tại bảo tàng 64

CHƯƠNG 3: MỘT SỐ NHẬN XÉT VÀ KIẾN NGHỊ NHẪM NÂNG CAO

HIỆU QUẢ GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG CỦA BẢO TÀNG QUÂN

KHU 2..... 76

3.1. Một số nhận xét về hoạt động giáo dục truyền thống của Bảo tàng Quân khu 2 76

3.1.1. Những ưu điểm. 76

3.1.2. Những điểm hạn chế 79

3.2. Một số kiến nghị nhằm nâng cao chất lượng hoạt động giáo dục truyền thống của Bảo tàng Quân khu 2.....	82
<i>3.2.1. Nâng cao chất lượng các hoạt động nghiệp vụ khác hỗ trợ cho công tác giáo dục</i>	<i>82</i>
<i>3.2.2. Tăng cường tổ chức trưng bày chuyên đề và triển lãm lưu động.....</i>	<i>81</i>
<i>3.2.3. Đổi mới công tác giáo dục bảo tàng.....</i>	<i>82</i>
<i>3.2.4. Nâng cao năng lực, trình độ cho đội ngũ cán bộ bảo tàng.....</i>	<i>84</i>
<i>3.2.5. Mở rộng giao lưu, trao đổi kinh nghiệm với các cơ quan văn hoá giáo dục, các bảo tàng trong và ngoài quân đội.....</i>	<i>85</i>
<i>3.2.6. Áp dụng khoa học công nghệ thông tin mới trong công tác giáo dục.....</i>	<i>86</i>
<i>3.2.7. Tiến hành xã hội hoá các hoạt động bảo tàng</i>	<i>87</i>
<i>3.2.8. Tăng cường các hoạt động quảng bá bảo tàng.....</i>	<i>88</i>
KẾT LUẬN.....	98
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	93
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trải qua hàng nghìn năm dựng nước và giữ nước, dân tộc ta đã liên tiếp đánh thắng những thế lực xâm lược lớn mạnh, lập nên nhiều chiến công oanh liệt, trong đó có những chiến công đã mãi mãi đi vào huyền thoại như Bạch Đằng, Như Nguyệt, Chi Lăng-Xương Giang, Ngọc Hồi-Đống Đa. Và gần đây nhất trong thế kỷ XX đã có thêm hai bản hùng ca chói lọi trong lịch sử đấu tranh chống giặc ngoại xâm của dân tộc, đó là chiến thắng Điện Biên Phủ năm 1954 chấm dứt ách đô hộ của thực dân Pháp, cuộc tổng tiến công và nổi dậy mùa xuân năm 1975 kết thúc thắng lợi cuộc đọ đũa đầu lịch sử giữa nhân dân Việt Nam và tên hung nô của thời đại là đế quốc Mỹ. Những mốc son, dấu ấn đáng nhớ ấy là kết tinh của lòng yêu nước, ý thức tự tôn, tự hào dân tộc và tinh thần chiến đấu anh dũng hy sinh của bao thế hệ cha anh đi trước. Truyền thống quý báu đó đã đem lại cho mỗi người chúng ta niềm tự hào và sức mạnh tinh thần trong cuộc sống hôm nay. Giáo dục truyền thống thật sự là một việc làm có ý nghĩa lớn lao nhằm chuyển giao di sản quý báu của thế hệ trước cho thế hệ sau để họ có cơ sở hiểu được quá khứ gian khổ, đau thương, vinh quang, anh dũng mà các thế hệ đi trước đã đấu tranh gìn giữ và có được như ngày nay. Nhờ đó góp phần xây dựng nhân cách con người Việt Nam có truyền thống yêu nước nồng nàn, có bản lĩnh chính trị vững vàng, đào tạo họ trở thành những con người mới có ý thức trách nhiệm với hiện tại và tương lai dân tộc, kế tục sự nghiệp của lớp người đi trước xây dựng thành công CNXH và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN.

Trải qua hơn 60 năm phát triển, bảo tàng nước ta đã thu được những thành tựu to lớn, có vai trò quan trọng trong đời sống xã hội. Một trong những vai trò đó là truyền bá tri thức tự nhiên, xã hội và đặc biệt là giáo dục truyền thống lịch sử dân tộc, truyền thống cách mạng trong quảng đại quần chúng nhân dân.

Nằm trong hệ thống bảo tàng quốc gia nói chung và hệ thống bảo tàng quân đội nói riêng, Bảo tàng Quân khu 2 được thành lập từ năm 1979, qua

nhiều lần thay đổi tên gọi và nâng cấp tu sửa bảo tàng đã chính thức đi vào hoạt động từ năm 2002. Bảo tàng là nơi lưu giữ, giới thiệu hàng ngàn tài liệu, hiện vật quý phản ánh thành tích chiến đấu dũng cảm, kiên cường và những tấm gương hy sinh vì tổ quốc của quân dân Quân khu 2 trong sự nghiệp giải phóng dân tộc với mục đích giáo dục truyền thống yêu nước, tinh thần đấu tranh cách mạng và bồi dưỡng lý tưởng sống cho các thế hệ chiến sĩ Quân khu 2 nói riêng và đông đảo quần chúng nhân dân nói chung.

Những năm qua Bảo tàng Quân khu 2 đã chú trọng đổi mới toàn diện các khâu công tác nghiệp vụ trong đó có công tác giáo dục. Hoạt động giáo dục không chỉ giới hạn trong phạm vi bảo tàng mà còn mở rộng với các hoạt động giáo dục ngoài bảo tàng thông qua nhiều hình thức hấp dẫn như: trưng bày lưu động; giao lưu với các đơn vị, trường học; thi tìm hiểu lịch sử truyền thống của LLVT Quân khu□ khiến cho hình ảnh bảo tàng trở nên quen thuộc và trở thành một địa chỉ văn hoá hấp dẫn lôi cuốn mọi tầng lớp nhân dân. Trên chặng đường hoạt động của mình Bảo tàng Quân khu 2 đang nỗ lực không ngừng để hoàn thành trọng trách của một đơn vị thực hiện công tác Đảng, công tác chính trị trong quân đội.

Với ý nghĩa, tầm quan trọng của hoạt động giáo dục truyền thống của Bảo tàng Quân khu 2, sau khi tiếp cận, nghiên cứu, tìm hiểu bảo tàng đồng thời thấy đây là vấn đề mới, mang nhiều ý nghĩa, chưa có công trình nghiên cứu nào tiếp cận nên em đã quyết định chọn đề tài: □***Tìm hiểu hoạt động giáo dục truyền thống của Bảo tàng Quân khu 2***□ làm khoá luận tốt nghiệp Đại học ngành Bảo tàng.

2. Mục đích nghiên cứu

- Nghiên cứu quá trình hình thành và phát triển của Bảo tàng Quân khu 2.
- Xác định đặc trưng, chức năng của Bảo tàng Quân khu 2.
- Nghiên cứu thực trạng công tác giáo dục của Bảo tàng Quân khu 2, các hình thức hoạt động giáo dục truyền thống của bảo tàng.
- Đánh giá hiệu quả hoạt động giáo dục truyền thống của bảo tàng.

- Đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả công tác giáo dục truyền thống của Bảo tàng Quân khu 2.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Về đối tượng nghiên cứu: Nghiên cứu quá trình hình thành, phát triển của Bảo tàng Quân khu 2 và thực trạng hoạt động giáo dục truyền thống của bảo tàng.

- Về phạm vi nghiên cứu:

+ Không gian: nghiên cứu trong phạm vi Bảo tàng Quân khu 2.

+ Thời gian: chủ yếu tập trung nghiên cứu từ thời điểm năm 2002 (Khi bảo tàng chính thức mở cửa đón khách tham quan) đến nay.

4. Phương pháp nghiên cứu

+ Đề tài vận dụng phương pháp luận khoa học của chủ nghĩa Mác-Lênin trong quá trình nghiên cứu, tiếp cận đối tượng.

+ Phương pháp nghiên cứu liên ngành: sử học, bảo tàng học, tâm lý học, lịch sử quân sự, giáo dục học.

+ Phương pháp điều tra xã hội học.

+ Khoá luận còn sử dụng một số phương pháp như: tổng hợp, phân tích, thống kê, so sánh.

5. Bố cục của khoá luận

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và phần Phụ lục bố cục khoá luận gồm 3 chương:

- Chương 1: Bảo tàng Quân khu 2 và truyền thống lịch sử của Lực lượng vũ trang Quân khu 2.

- Chương 2: Thực trạng hoạt động giáo dục truyền thống của Bảo tàng Quân khu 2.

- Chương 3: Một số nhận xét và kiến nghị nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục truyền thống của Bảo tàng Quân khu 2.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Timothy Ambrose & Crispinpaine (2000), *Cơ sở bảo tàng*, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà Nội.
2. Báo cáo xếp hạng Bảo tàng Quân khu 2.
3. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1996), *Sự nghiệp bảo tàng những vấn đề cấp thiết*, Hà Nội.
4. Cục Bảo tồn Bảo tàng, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1998), *Bảo tàng với sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước*, Nxb Hà Nội.
5. Các nghị quyết, quyết định, công văn về việc thành lập, tổ chức và hoạt động của Bảo tàng Quân khu 2.
6. *Cơ sở Bảo tàng học* (1990), Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Khoa Bảo tồn bảo tàng, Hà Nội, (3 tập).
7. Vũ Thị Đan (2006), “*Công tác giáo dục tuyên truyền của Bảo tàng Công an nhân dân*”, Khóa luận tốt nghiệp, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Hà Nội.
8. Gary Edson & David Dean (2001), *Cẩm nang bảo tàng*, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà Nội.
9. Nguyễn Thị Huệ (2008), *Cơ sở Bảo tàng học*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
10. Nguyễn Thị Huệ (2005), *Lược sử sự nghiệp bảo tồn bảo tàng Việt Nam từ năm 1945 đến nay*, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Hà Nội.
11. Nguyễn Thị Huệ (2002), *Nghiên cứu nguồn sử liệu hiện vật bảo tàng*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
12. *Lịch sử LLVT Quân khu 2* (2006), Nxb QĐND, Hà Nội.

13. *Luật di sản văn hoá và văn bản hướng dẫn thi hành* (2007), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
14. Hà Thế Ngữ (2001), *Giáo dục học một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.
15. Vũ Hồng Nhung (2005), “*Công tác giáo dục của Bảo tàng Đường Hồ Chí Minh hiện trạng và giải pháp*”, Khoa luận tốt nghiệp, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Hà Nội.
16. *Quân khu 2- 50 năm xây dựng chiến đấu trưởng thành* (1996), Nxb QĐND, Hà Nội.
17. *Quân khu 2 - 55 năm xây dựng chiến đấu trưởng thành* (2001), Nxb QĐND, Hà Nội.
18. Tài liệu thuyết minh của Bảo tàng Quân khu 2.
19. Mai Thị Thi (2002), “*Công tác tuyên truyền □ giáo dục của Bảo tàng Thông tin từ năm 1997 đến nay*”, Khoa luận tốt nghiệp, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Hà Nội.
20. Nguyễn Thịnh (2001), *Sổ tay công tác trưng bày bảo tàng*, Nxb Văn hoá Thông tin, Hà Nội.
21. Nguyễn Thịnh (2004), *Quản lý bảo tàng*, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Hà Nội.
22. Sổ ghi cảm tưởng Bảo tàng Quân khu 2.
23. *Văn kiện hội nghị lần thứ 5 Ban chấp hành Trung ương khoá VIII* (1998), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.